Kohtumenetlus muutub paberivabaks

[1]

Valitsus kiitis heaks ja saatis riigikogule eelnõu, mis näeb ette ülemineku paberivabale menetlusele tsiviil- ja haldusasjades. Kui seni on kohtutoimikut peetud paralleelselt nii paberil kui digitaalselt, siis edaspidi on õiguslik tähendus vaid digitaalsel toimikul ning pabertoimikuid enam ei koostata. Justiitsminister Lea Danilson-Järgi sõnul kiirendab digitoimikule üleminek kohtuprotsessi ja muudab selle kõikidele menetlusosalistele mugavamaks.

17. Oktoober 2022 - 11:38

Kõikides tsiviil- ja haldusasjades on kohtumenetluse dokumendid ja muud andmed juba praegu täielikult digitaalsel kujul olemas ja menetlusosalisel on võimalik endaga seotud kohtuasjaga tutvuda avaliku e-toimiku kaudu. Samas peetakse kohtutes toimikut sageli lisaks digitaalsele paralleelselt ka paberil väljaprindituna. Näiteks võib maakohtu poolt koostatud toimik olla digitaalne, kuid ringkonnakohtus jätkub menetlus paberil.

„Töökorraldus, kus kohtutoimikut peetakse paralleelset digitaalselt ja paberil, tekitab menetlusosalistes segadust ning ei ole kaasaegseid võimalusi arvestades mõistlik. Eelnõu peamine eesmärk ongi lõpetada digitaalse ja pabertoimiku paralleelne pidamine, et luua selgust menetlusosalise jaoks, muuta menetlus kiiremaks ja mugavamaks ning vähendada pabertoimiku pidamisega kaasnevaid haldus-, personali- transpordi ja paberikulusid," rääkis justiitsminister ning lisas, et digitoimiku oluline eelis pabertoimiku ees on ka asjaolu, et kõik menetlusosalised ja kohtud saavad toimikuga tutvuda samaaegselt.

„Kohtumenetluse digitaliseerimine ja digitoimikule üleminek tsiviil- ja haldusasjades on oluline samm Eesti e-riigi arengus, millele eelnes pikk ja põhjalik eeltöö. Kohtud on valmistunud paberivabale menetlusele üleminekuks juba alates 2017. aastast - välja on arendatud asjakohane tarkvara ning harjutatud uusi tööprotsesse," ütles Lea Danilson-Järg ning lisas: „Samas jääb alles võimalus suhelda kohtuga ka paberil. Kui saabuvad paberdokumendid, mida juhtub järjest harvem, siis need digiteeritakse ja lisatakse kohtute infosüsteemi digitoimikusse."

Lisaks tsiviil- ja haldusasjade kohtumenetluste digitaliseerimisele, on valitsusel plaanis tulevikus digitaliseerida ka kriminaal- ja väärteomenetlused. „Riigikogu menetluses on juba ka kriminaalmenetluse seadustiku muudatuste eelnõu, mis loob õigusliku aluse süüteoasjade digimenetluseks. Oleme justiitsministeeriumis võtnud eesmärgiks digitaliseerida kogu süüteovaldkonna õiguskaar hiljemalt 2026. aastaks. Digimenetlusele üleminekut alustame kriminaalasjade lihtmenetlustest, misjärel liigume digitaliseerimisega edasi teiste menetlusliikide

juurde," selgitas Lea Danilson-Järg.

Eesti kohtusüsteemi digiareng on tähelepanu äratanud ja leidnud äramärkimist ka rahvusvaheliselt. Põhjamaade Ministrite Nõukogu poolt sel aastal läbi viidud uuringus nimetati Eestit kohtute digitaliseerimise valdkonna teerajaks. Äsja avaldatud Euroopa Nõukogu võrdleva uurimuse järgi on Eesti kohtusüsteemi digitaliseerimise indeks kümne punkti skaalal 9,79 ehk maksimumi lähedane.

„Kohtumistel teiste riikide justiitsministrite ja ametkondadega on alati tuntud suurt huvi Eesti kohtumenetluse digitaliseerimise vastu, sest ollakse meie eduloost juba midagi kuulnud. Digitaliseerimise tõttu on Eesti kohtusüsteem kriisidele hästi vastupidav. Koroonapandeemia tingimustes jätkus kohtupidamine Eestis endises mahus, samas kui paljudes riikides kohtute töö katkes või oli tugevasti häiritud. Eesti kogemusest soovitakse seega kuulda ja õppida," rääkis justiitsminister Lea Danilson-Järg.

Tsiviil- ja haldusasjadest menetleti 2019. aastal ilma pabertoimikuta ligikaudu 27% ja 2020. aastal umbes 38% kõikidest kohtute infosüsteemis registreeritud menetlustest. Eelmisel aastal oli digitoimiku kasutus tõusnud tsiivilasjades 53% ja haldusasjades 63%-ni.

Uudise allikas: Justiitsministeeriumi veebileht *[2]*

Allikas URL: https://www.rik.ee/et/news/kohtumenetlus-muutub-paberivabaks

Lingid:
[1] https://www.rik.ee/sites/www.rik.ee/files/digitoimik_rik.jpg
[2] https://www.just.ee/uudised/kohtumenetlus-muutub-paberivabaks